

COVID-19

CORONAVIRUS DISEASE 2019

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Funded by the
Asylum, Migration and
Integration Fund of the
European Union

IOM • OIM

پرسیار و وەلامدانەوه لەسەر کۆرۆنۆفایرۆس

کۆرۆنۆفایرۆس چۆن بڵاو دەبێتەوه؟

بەوجۆری کە دەرکەوتوو ئەم فایرۆسە زۆتر لە ڕێگەی دڵۆپکەیی هەناسەیی ئەو مرۆفە نەخۆشانە بڵاودەبێتەوه کە دەپژمن، دەکۆخن یان هاناسە دەر دەدەن. هەنووکە بەراوەرد کراوە کە زۆر ئاساییە نەخۆش بوونی دوو یان سێ کەس لە ڕێگەی یەک کەسی تووش بەم فایرۆسە. بە پێی بەراوردکردنەکان، کاتماوەی نێوان تووش بوون بە ئەم فایرۆسە و دەرکەوتنی یەکەم نیشانەیی نەخۆشین لە دوو ڕۆژەوه پە بۆ چوار دە ڕۆژ. ئێمە دەزانین لەم قۆناغی کە خەلکانی تووشبوو نیشانەگەلی وەک کۆخەیان هەیه ئەم فایرۆسە لە حالی بڵاوبوونەوه دایە. بەلگە و پێوهەرگەلی بوونیان هەیه و دەسەلمێنن کە ئەگەری گواستنەوه لە کەسانێکیشەوه هەیه کە تەنانت هیچ نیشانەیهکی نەخۆشینیان نیە.

کامانە نیشانەکانی تووشبوون بە کۆرۆنۆفایرۆس؟

ئەم فایرۆسە دەتوانێ ھۆکاری ئەنفۆلانزای نەرم بێت و نیشانەکانی وەک بەرزبوونەوهی گەرماي جێستە، کۆخە، دژواری هەناسەدان، بوونی ئێش لە ماسۆلکەدا، ھەست بە ماندوو بوونی زۆر، لە ئاستی گەورەتر و جیدتردا مرۆفان تووشی کێشە ی گرانتر دەبن وەک: کێشە لە سی و جەرگدا، نیشانەگەلی تەنگی و شیوانی هەناسەدان لە ئاستی زۆردا، پیس و زەھراوی بوونی خۆین کە تاکی نەخۆش بەرەو مردن دەبات.

ئایا منداڵانیشت لە مەترسی تووشبوون بەم فایرۆسەوه داھەن؟

ئەم نەخۆشینە لە منداڵاندا تا ئێستا بە کەمی و بە ئاستی نەرمەوه دەرکەوتوو، ھەلبەت ھەندێک نیشانەیی ئەم فایرۆسە وەک تەب و ڕژانی ئاوی لووت و کۆخە و ھتد، راپۆرت کراوە. ھەرچۆنێک بێت منداڵان پێویستیان بە پارێزگاری زۆترە چۆنکە بە ئاسانی و بەخێرای زۆر تەوه دەتوانن ئەم فایرۆسە بگوازنەوه.

ڕێنماییەکان سەبارەت بە ژنانی دووگیان چیه؟

تا ئێستا، ھێچ نموونەیهک لە گواستنەوهی کۆرۆنۆفایرۆس لە دایکەوه بۆ منداڵ لە درێژایی دەورانی دووگیانبووندا دەرکەوتوو. باشتر وایە بەلام ژنانی دووگیان لە مأل بێننەوه، لە دانیشتن و ماننەوه لە شوێنگەلی گشتی و کۆبوونەوهکان پارێز بکەن و تکایە بە پێی ڕێنماییە گشتیەکانی بەرگری لە بڵاوبوونەوهی کۆرۆنۆفایرۆس ھەلسوکەوت بکەن کە بریتیه لە دەسشۆردنی بەردەوام، خۆدوورگرتن لە تاکی نەخۆش، خۆ قەرەنتینە کردن. تکایە لە ئەگەری ھەبوونی نیشانەکانی ئەم فایرۆسە لەگەڵ پزیشک پێوهندی (مەبەست لە ڕێگەیی تەلەفونەوه) بگرن.

دەبێ نیکەرانێ گیانەوەر مایکەم یان ھەر گیانەوەرێک لەگەڵ کۆرۆنۆفایرۆس بێم؟

تا ئێستا ھێچ راپۆرتێک لە تووشبوونی نازەلان و گیانەوەرانیتر بە کۆرۆنۆفایرۆسەوه نەبوو و ھێچ بەلگەیهک نیە و دەریخات کە نازەلان دەتوانن ئەم فایرۆسە بڵاوبکەنەوه، بەلام بە گشتی ئەگەری ئەوه ھەیه تووشی نەخۆشینێتر ببن لە نازەلانەوه و باشتر وایە کە دواي ھەرچار دەس دان لە گیانەوەرەکان دەستەکانتان بشۆرن.

**رېنگه چاره چيه نه گهر نيشانهى فايروس ههست بكم
يا خود پيشتر پيوه نديم كرتووه به كه سنيكه وه كه نيشتا
كورونوفايروسى ههيه؟**

له دوكتوره كانى كه مپ يارمه تى وه رېگه و له كه ميپدا و
له زووره كه دا بمينه وه، له كوپونوه و نزيكايه تى له
گه ل تاكى نه خووش پاريز بكه. تكايه تا كاتيک كه
تووشى تهنگى هه ناسه دان نه بوون پيوست ناكا
سهردانى نه خووشخانه و دوكتور بكه.

ده توانى به پيوه ندى بگرى به ناوه ندى تهندروستى له
رېگهى ژماره ۱۱۳۵ كه شه وانهرؤزى كار دهكات.
(تهنيا به زمانى يونانى و ئينگليزى)

كى له مهترسى زورتدايه؟

خهلكانى به سالاجوو و به ته مهن،
ئهوانهى كه كيشه گرانى
تهندروستيان ههيه (وهك: زورى
تهوه ژمى خوئين، نه خووشى
شهكره، نه خووشينه كانى دل،
نه خووشى تهنگى هه ناسه و
شپريه نجه) له ئاستيكي بهرزى
مهترسيدان.

**نهم قهره نينه چنده دريژهى
ده بيت؟**

به داخوه نه كرده كهس بزانيه
و پيشبيني بكات كه تاكهنگى
نهم دؤخه دريژهى ده بيت. ئيمه
له گه ل فايروسىكى نوى
روبه روين و نا ئه رخه پانى دريژهى
ههيه!

**نه ته وه يه كى تا بهت ههيه كه
سه بارهت به كورونوفايروس
باريز راو بيت؟**

نه خپر. نهم فايروسه ره گهز و
نه ته وه له بهرچاوناگرى و
هه مووان نه خووش ده خات!

ناپا فاكسينى ههيه؟

هيشتا هيج فاكسينىك بؤ
كورونوفايروس بوونى نييه. تا
ئيشتا شؤردنى بهرده وامى
دهست و خو قهره نينه كردن واته
رهفتارى پاريزگارانه به شيوازى
رؤژانه و بهرده وام، باشترين و
تهنيا رېگه بؤ بهرگرى له

چون ده توانم خوم له كورونوفايروس بپاريزم؟

- هه ميشه پيش خوردن و پاش تواليهت دهستتان به سابوون به ماوه لانيكه م بيست چركه جوان
بشؤرن. بؤ وشك كردنه وهى دهست له كلينيكس كهلك وهر بگرن و پاشان فرى بدن.

- تكايه دهست له چاو، دم و لوتى خوتان مهدهن.

- له دهست ليدانه وه، له كوپونوه و پاريز بكه و نه ندياره كومه لابه تيبه كان رابگرن.

- تكايه مندالاتان له مالاوه رابگرن. مندالاتان له مرؤفانى به ته مهن و به سالاجوو دوور رابگرن.

- كاتى كه ده كوخن يان ده پزمن تكايه بهرده مى خوتان بيوشن به بالتان يان با كلينيكسيك. تكايه به
خيراى كلينيكسى به كار هينراو فرى بدن